

READ MR. WINSTON CHURCHILL IN TO-MORROW'S 'SUNDAY PICTORIAL'

The Daily Mirror

CERTIFIED CIRCULATION LARGER THAN THAT OF ANY OTHER DAILY PICTURE PAPER

No. 3,965

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

SATURDAY, JULY 8, 1916

Our Halfpenny.

A PAGE OF SMILES FROM THE SOMME: OUR CHEERY TOMMIES ARRIVE HOME, WOUNDED BUT HAPPY.

His arm may be broken—his smile is not.

England, home—and hospital.

The first bath after the mud of the trenches. A rare delight.

Flowers bring comfort—and thoughts of home—to our wounded men as they lie in their stretchers.

This "Tommy" recognises an old chum. A hearty handshake.

Back from the great advance they have come. Wounded and shattered they are—but happy! They have done their bit in upholding the honour of England and in maintaining her flag. And the counter that they have served so valiantly does not

forget. Each day as they journey from the station to hospital they are pelted with roses by grateful friends and admirers who are able to show in this simple way that they appreciate the great sacrifice that has been made on their behalf.

(ΠΕΡΙΠΟΥ) ΧΙΛΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ

ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΟ
ΤΗΣ DAILY MIRROR
8 ΙΟΥΛΙΟΥ 1916

Την ημέρα που κυκλοφόρησε το φύλλο της βρετανικής εφημερίδας *Daily Mirror* με το εικονιζόμενο τέρμα κεφάτο πρωτοσέλιδο, είχε ήδη περάσει μία εβδομάδα από την έναρξη της μάχης του Σομ -μία από τις αιματηρότερες μάχες στην ανθρώπινη ιστορία και σίγουρα η αιματηρότερη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου στο Δυτικό Μέτωπο. Μόνο κατά την πρώτη μέρα της μάχης, γύρω στους 60 χιλιάδες βρετανοί στρατιώτες σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν, ενώ η σφαγή συνεχίστηκε αμείωτη για συνολικά 4,5 περίπου μήνες. Εκείνη, όμως, την πρώτη εβδομάδα και καθώς τα νέα είχαν ήδη πλημμυρίσει με τρόμο τους βρετανούς (και όχι μόνο) πολίτες, η προπαγανδιστική μηχανή της αυτοκρατορίας γκάζωσε τέρμα τις μηχανές προκειμένου να ανυψώσει το ηθικό και να σώσει τα προσχήματα εντός κι εκτός των συνόρων.

Φυσικά, οι εφημερίδες της εποχής -με προεξάρχουσα τη *Daily Mirror*- αποτέλούσαν τα σημαντικότερα εργαλεία προπαγάνδας του κρατικού μηχανισμού καθ' όλη τη διάρκεια του πολέμου, με πρωτοσέλιδα και άρθρα που απείχαν παρσάγγας από την πραγματικότητα. Το εικονιζόμενο ίσως είναι το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτής της προσπάθειας, καθώς προσπαθεί τόσο πολύ που τελικά καταφέρνει ακριβώς το αντίθετο.

Η αγωνία για τη δημιουργία αισιόδοξου κλίματος είναι καταρχάς πρόδηλη μέσω του τίτλου: «Μια σελίδα όλο χαμόγελα από τον Σομ: Οι χαρμπού μας Τόμηδες φτάνουν στην πατρίδα, τραυματισμένοι αλλά ευτυχισμένοι». Το αγαπητικό υποκοριστικό «Τόμηδες» (“Tommy’s”) μετρούσε ήδη πάνω από 100 χρόνια ύπαρξης πριν εμφανιστεί σε αυτό το πρωτοσέλιδο της *Daily Mirror*. Όπως αναφέρουν οι μελετητές της ετυμολογίας του, το 1794, κατά τη διάρκεια της εκστρατείας της Φλάνδρας κι ενώ βρισκόταν στο πεδίο της μάχης, ο δούκας του Ουέλιγκτον σχεδόν σκόνταψε πάνω στον ετοιμοθάνατο στρατιώτη Tommy Atkins που κειτόταν στις λάσπες. Σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές (τον δούκα του Ουέλιγκτον δηλαδή), ο στρατιώτης γύρισε και του είπε «Δεν πειράζει, κύριε, είναι κομμάτι της δουλειάς μας» κι αμέσως μετά ξεψύχησε. Ο δούκας συγκλονίστηκε τόσο πολύ με αυτή την επίδειξη λεβεντιάς, που αργότερα καθιέρωσε το υποκοριστικό “Tommy” για τους de facto γενναίους βρετανούς στρατιώτες. [Σίριουσι, τώρα: μεταξύ του «Δεν πειράζει, κύριε, είναι κομμάτι της δουλειάς μας» και του «Κακό ψόφο να ‘χεις γαλονάτε μαλάκα!», τι νομίζεις ότι είναι πιθανότερο να είπε ο στρατιώτης λίγο πριν ξεψυχήσει;].

Εκατόν είκοσι χρόνια μετά από τον ένδοξο θάνατο του Tommy Atkins σε κάποιο λασπωμένο χωράφι της Ολλανδίας, οι Τόμηδες εξακολουθούσαν όχι μόνο να είναι γενναίοι, αλλά και μεσ’ στην τρελή χαρά. Για του λόγου το αληθές, ο συντάκτης που είχε την ευθύνη του πρωτοσέλιδου συγκέντρωσε χαρακτηριστικές φωτογραφίες χαμογελαστών τραυματισμένων ή/και καταπονημένων Τόμηδων, σε διαφορετικές πόζες: ξαπλωμένοι να κρατάνε τα λουλούδια του καλωσορίσματος από συγγενείς και φίλους, κάποιοι τυλιγμένοι με μέτρα επιδέσμων, ένας να προσπαθεί να ξεπλύνει από το σώμα του τη λάσπη και το αίμα -όλοι χαμογελαστοί, όλοι με βλέμμα που ξεχειλίζει τρόμο.

Πίσω στα χαρακώματα στις όχθες του ποταμού Σομ, οι χαμογελαστοί στρατιώτες (βρετανοί, γάλλοι ή γερμανοί) είδαν τους φίλους τους να σκοτώνονται ακαριαία από τα εχθρικά πυρά. Βουλιαγμένοι στη λάσπη επί μέρες, εβδομάδες, μήνες, παρέα με τεράστιους αρουραίους που μπορεί να τους ακρωτηρίαζαν αν έκαναν το σφάλμα να κοιμηθούν, ζούσαν γνωρίζοντας ότι, αν γλίτωναν από τις σφαίρες, το πιθανότερο ήταν να πεθάνουν από μόλυνση ή από χημική βόμβα. Κι όταν κατάφερναν να σκαρφαλώσουν τα ολισθηρά χαρακώματα, η εντολή ήταν να προχωρήσουν μόνο μπροστά, ακόμη και τραυματισμένοι, γιατί, αν τυχόν οπισθοχωρούσαν για να σωθούν, οι αξιωματικοί τους εκτελούσαν επιτόπου.

Επομένως, είναι μάλλον ασφαλές να υποθέσουμε ότι το βεβιασμένο, αλλό-

κοτο χαμόγελο των στρατιωτών στις φωτογραφίες δεν έχει να κάνει με την περηφάνια τους για την υπεράσπιση της πατρίδας ή κάποιων αόριστων, δήθεν μεγάλων ιδανικών· οι στρατιώτες χαμογελάνε γιατί κατάφεραν να βγουν ζωντανοί από τα φρικαλέα χαρακώματα του Σομ. Πίσω, όμως, από την ανακούφιση και τη λειψή χαρά τους ελλοχεύει ο τρόμος· ο θόρυβος από τις ερπύστριες των πρωτοεμφανιζόμενων τανκς και τις ριπές των πολυβόλων, τα ουρλιαχτά, η μυρωδιά του αίματος.

Φυσικά, δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε το πώς εξελίχθηκε η ζωή αυτών των χαμογελαστών, τρομοκρατημένων στρατιωτών του πρωτοσέλιδου της *Daily Mirror*· άραγε πόσοι από αυτούς επέστρεψαν στο μέτωπο; Πόσοι νοσηλεύτηκαν σε ψυχιατρεία λόγω του “shell shock” (μετατραυματικού στρες) και πόσοι υπέφεραν από σωματικά και ψυχικά τραύματα μέχρι το τέλος της ζωής τους; Πόσοι, τελικά, από αυτούς -όπως συνέβη με αρκετούς- στράφηκαν ενάντια σε εκείνους που τους αντιμετώπιζαν ως κρέας για τα κανόνια;

Εξάλλου, οι ζωές αυτών των στρατιωτών -όπως και οι ζωές των στρατιωτών πριν και μετά από αυτούς- δεν είχαν σημασία παρά μόνο ως αναλώσιμο, μαζικό προϊόν. Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος δεν σηματοδότησε μόνο τη μαζική παραγωγή όπλων και πολεμοφοδίων, αλλά και τη μαζική παραγωγή και μετακίνηση στρατιωτών. Για πρώτη φορά στα χρονικά της ανθρώπινης ιστορίας, ένας τεράστιος αριθμός στρατιωτών, ο φορντικός στρατός,¹ πολεμούσε με και σκοτωνόταν από εξίσου τεράστιο αριθμό σφαιρών, βομβών και οβίδων. Ο πόλεμος δεν γέμισε μόνο τα ταμεία διαφορετικών βιομηχανικών κλάδων σε όλες τις εμπλεκόμενες χώρες, αλλά άδειασε και τις πόλεις από τους μιαιρούς πληβείους· ή, όπως το έθεσε χαρακτηριστικά χρόνια πριν από την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου ο λόρδος Frederick Roberts (βρετανός στρατηγός, ιδιαίτερα «αποτελεσματικός» στους πολέμους στην Ινδία και τη Ν. Αφρική), ο πόλεμος είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να ξεφορτωθεί κανείς «την τεράστια ανθρώπινη σαπίλα που αποτελεί κοινό φαινόμενο στις βιομηχανικές μας πόλεις».²

Πολλά χρόνια μετά από τη σφαγή του Σομ και περίπου ενάμιση μήνα πριν, οι χώρες που είχαν εμπλακεί στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο διοργάνωσαν εκδηλώσεις μνήμης για τα 100 χρόνια από τη λήξη του. Παρελάσεις, κανονιοβολισμοί και χάπενινγκς (όπως η ρήψη χιλιάδων χάρτινων κόκκινων παπαρούνων από αεροπλάνο στην Αδελαΐδα της Αυστραλίας), ομιλίες και βαθυστόχαστες ατάκες απέτισαν τον αρμόζοντα φόρο τιμής στους νεκρούς του πολέμου. Η κύρια τελετή στην Ευρώπη πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι, με την παρουσία 70 περίπου αρχηγών κρατών -εκείνων, δηλαδή, που στέλνουν την «ανθρώπινη σαπίλα» να σκοτωθεί. Ο έλληνας πρωθυπουργός έκανε για άλλη μια φορά τη διαφορά κουβαλώντας ως συμβολικό δώρο την «Ειρήνη» του Αριστοφάνη γιατί, ως γνωστόν, οι -και καλά- πρόγονοί μας έχουν πει τα πάντα για τα πάντα, επομένως τα ‘χουμε πει και μεις.

Την ίδια μέρα, είναι σχεδόν σίγουρο ότι στο απέραντο νεκροταφείο γύρω απ’ τις όχθες του Σομ οι νεκροί στρατιώτες στριφογύριζαν στους τάφους τους· οι χαμογελαστοί τρομοκρατημένοι στρατιώτες της *Daily Mirror* έριχναν παναγίες απ’ το υπερπέραν· και ο γενναίος Tommy Atkins, βλέποντας κάποιον κορδωμένο στρατηγό να δίνει παραγγέλματα στις περιλαμπρες εκδηλώσεις, σίγουρα αναφώνησε, φτύνοντας λάσπες, «Κακό ψόφο να ‘χεις γαλονάτε μαλάκα!».

1. Περισσότερα για τον φορντικό στρατό βλ. στα «Το χακί στο εργαστήριο: Ο κληρωτός στρατός, οι μισθοφόροι και η άρνηση στο στρατό σήμερα», *Antifa* #29, 2/2012 και «Η μηχανή της καταστροφής: Ο στρατός, η ιστορία του, οι αρνήσεις», *Antifa* #30, 4/2012.

2. Pauwels, R.J. «July 1, 1916, The Battle of the Somme: General Haig’s Murderous ‘Great Push Forward’», *Global Research*, July 02, 2016.